

NSD

Dundersuccé för gratisbussar

© 05:00 | 14-02-18

KIRUNA. Ingen hade vågat tro på en dundersuccé när det beslutades om att Kirunaborna skulle få åka gratis buss. Nu visar det sig att ökningen i antalet resenärer vissa månader är 180 procent.
 – Det har verkligen blivit lyckat, säger kommunalrådet Kristina Zakrisson, (s).
 Projektet följs från andra i branschen med stort intresse. Tidigare erfarenheter är nämligen att det är svårt att lyckats med gratis kollektivtrafik.

När trafikingenjör Magdalena Wäppling slår på sin räknedos för att ta fram den procentuella ökningen av resenärer på en månad sedan Kiruna kommun införde fria bussturer den 22 augusti 2011 tror hon först inte på resultatet. En ökning av resenärer med 180 procent. Det om man jämför november månad 2013 med 40 854 resenärer med november 2010 som hade 14 241 passagerare.

Magdalena Wäppling slår om, och jodå, uträkningen stämmer och den kraftiga ökningen ser man på andra månaderna också- busstrafiken i Kiruna hör stigit med över hundra procent. Magdalena Wäppling berättar att Kiruna kommuns bussprojekt följs med intresse från aktörer i branschen. Det finns frågor som om gratis kollektivtrafik ökar resandet. I Kirunas fall är svaret klockrent ja.

– Men om vi skulle ta bort gratis buss, så är det också intressant för andra utifrån att följa. Skulle flera resenärer sluta åka buss, eller har man lyckats vända ett mönster i en kommun där många är bilberoende?

Vallöfte från vänstern

Från socialdemokraternas sida vill fortsätta med gratis kollektivtrafik.

– För många med svag ekonomi är det här något som stärkt dem. Och vi har ju sett att det här är jätteuppskattat, säger kommunalrådet Kristina Zakrisson.

Men någon ytterligare satsning på lokaltrafiken lär inte bli aktuellt om hon får fortsätta bestämma. Det finns inte tillräckligt med pengar för det i nuläget anser hon.

Frågan om gratis buss var från början ett vallöfte från Vänsterpartiet vid förra valet och när ordföranden Niklas Sirén gick till förhandlingsbordet med socialdemokraterna och Samelistan var det ett krav för samverkan i Kiruna stadshus.

– Vi möttes med entusiasm, summerar han mötet.

– Och nu blev det bättre än vad vi hoppats på. Lokaltrafiken fortsätter bara att öka och öka, fortfarande har det inte planat ut. Dessutom blev det billigare än vad vi hade budgeterat för.

Nu sitter han och vänsterpartiet och slipar på kommande valrörelses vallöften - och där kommer bussen och lokaltrafiken spela en viktig roll igen.

Ideologiska problem

FAKTA

Länstrafiken i Norrbotten har Sveriges nöjdaste resenärer.

Det enligt en attityds undersökning som Svensk Kollektivtrafik genomför varje år.

www.ltnbd.se

Fria bussresor i Kiruna- så funkar det och så kostar det:

§ Den 22 augusti 2011 införde Kiruna fri kollektivtrafik inom kommunen.

§ Alla som är skrivna i Kiruna kommun, är asylsökande eller ungdomar som studerar i Kiruna kan köpa ett kort för hundra kronor och sedan åka buss gratis under ett år.

§ 2012 kostade kollektivtrafiken för Kirunaborna cirka 15 500 miljoner kronor. Avgiftsfria bussar stod för cirka 3,1 miljon.

§ Budgeten för 2013 var lokaltrafik för 15 900 kronor varav avgiftsfria bussresor står för 3,2 miljoner. Hur det verkliga utfallet blev för 2013 är inte klarlagt.

§ Avgiftsfria bussresor är något kommunledningen vill fortsätta med.

§ 40 854 reste med lokaltrafiken i november 2013.

November 2010 - innan bussresor blev avgiftsfria var siffran 14 241.

Det är en ökning med 180 procent.

§ Att jämföra med: Gällivare kommun hade 241 resenärer i kollektivtrafiken under november 2013.

Men alla är inte lika lyriska. Stefan Sydberg från Kirunamoderaterna tycker att fri kollektivtrafik i grunden är ett ideologiskt problem. Han påpekar att satsningen finansieras med skattemedel – det vill säga, det är inte gratis att åka buss.

– Det är inte rimligt att någon annan ska betala för att jag ska få åka buss gratis. Har jag exempelvis valt att bo i Vittangi får jag stå för det och betala bussresorna, säger han.

Stefan Sydbergs förslag är att det dryga tre miljoner kronor det kostar kommunen extra för fri buss istället ska satsas på att bygga ut antalet turer i kollektivtrafiken. Bussen ska gå oftare- helt enkelt.

– Även om bussåkandet har ökat så åker Luleborna buss fem gånger mer än Kirunaborna. Där går bussarna regelbundet. I Kiruna måste man planera sitt bussåkande och det leder till att man inte åker kollektivt utan tar bilen istället.

Från branschorganisationen Svensk kollektivtrafiks sida jobbar man för att antalet resor ska ske mer och mer kollektivt. Från organisationens sida känner inte till någon annan kommun än Kiruna som har fri kollektivtrafik.

– Det är några som har provat, säger Anita Stenhardt, kommunikationschef.

– Men man slutar för att det kostar pengar, trafiken måste få in intäkter.

Hon pekar också på att lokaltrafikens kostnader generellt ökar på grund av bland annat miljö- och tillgänglighetsåtgärder.

Övertorneå kommun med 4700 invånare är en av Sveriges kommuner som haft fri kollektivtrafik för några år sedan. Nu är det dock slut med det. Kommunchefen Rolf Kummus säger att det helt enkelt kostade för mycket. Nu får invånare över arton år istället köpa ett subventionerat busskort för 3000 kronor per år. Och bussåkandet har minskat som följd.

Befarade stök

Det är företaget Hörvalls som kör bussar inom Kiruna stad. De har sex bussar och åtta chaufförer. Ågaren Petter Hörvall var skeptisk till en början till fri kollektivtrafik.

– I Örebro hade man det gratis, men det fick stoppas för bussarna hade problem med skadegörelse och sociala problem, säger han.

– Men det blev inte alls som vi befarade, vi har det lugnt och fint på bussarna. Och för chaufförerna är det roligare att köra fulla bussar än tomma.

För AnnaKarin Johansson, boende i Vittangi och lärare i Kiruna har de fria busstureerna inneburit en utvidgad arbetsmarknad med smidiga pendlingsmöjligheter. Hon åker buss varje vardag tur och retur de dryga sju milerna mellan Vittangi och Kiruna. AnnaKarin Johansson tror inte att hon gjort de jobbresorna ifall det hade belastat hennes privatekonomi allt för mycket. Att åka bil är inget alternativ vintertid på dåliga vägar.

– Nu försöker vi jobba för att bussen ska gå morgonturer från Vittangi även på sommaren, säger hon.

LINA NORBERG JUUSO

Utskriftsdatum: 2014-02-18 09:59:25

Webbadress: <http://www.nsd.se/nyheter/kiruna/dundersucc-for-gratisbussar-8261424.aspx>
